

STRESZCZENIE

Wstęp. Obecnie skuteczność leczenia choroby nowotworowej u dzieci wynosi ok. 80-85%. Ciężki przebieg choroby oraz specyficzne leczenie mogą spowodować istotny spadek sprawności fizycznej. Sama choroba nowotworowa, jej długotrwałe leczenie, jak i negatywne następstwa tego leczenia, powodują spadek aktywności fizycznej dzieci leczonych z powodu choroby nowotworowej. Niższy poziom aktywności fizycznej ma bezpośredni wpływ na ograniczenie sprawności fizycznej.

Celem pracy była ocena aktywności oraz sprawności fizycznej dzieci po leczeniu białaczki. Precyzyjne określenie wpływu leczenia na poziom poszczególnych cech motorycznych pozwoli sformułować zalecenia rehabilitacyjne oraz opracować program skutecznej rehabilitacji.

Pytania badawcze:

1. Czy dzieci leczone z powodu białaczki wykazują zmniejszoną aktywność i sprawność fizyczną w porównaniu do zdrowych rówieśników?
2. Które cechy motoryczne wykazują największy deficyt?
3. Czy istnieje związek między aktywnością i sprawnością fizyczną dzieci leczonych z powodu białaczki?
4. Czy wiek, płeć i czas od zakończenia leczenia mają wpływ na aktywność i sprawność fizyczną?

Material i metody badawcze. Badanie przeprowadzono w Szpitalu Rehabilitacyjnym Hematologicznym dla Dzieci „Orlik” w Kudowie-Zdroju oraz podczas cyklicznych Dolnośląskich Onkoigrzysk Dzieci i Młodzieży. W badaniu wzięło udział 58 dzieci i młodzieży leczonych z powodu białaczki (34 dziewczęta i 24 chłopców) w wieku 11-16 lat, średnia wieku 13,4. Zastosowano następujące metody badawcze: ankieta uczestnika, Europejski Test Sprawności Fizycznej Eurofit obejmujący 7 prób mierzących poszczególne cechy motoryczne (równowagę ogólną, szybkość ruchów kończyny górnej, gibkość tułowia, skoczność, siłę ręki, siłę tułowia, siłę funkcjonalną), ankieta aktywności fizycznej wg HBSC Health Behaviour in School-aged Children.

Metody statystyczne. Otrzymane wyniki zostały poddane analizie statystycznej przy pomocy pakietu Statistica. Dla zweryfikowania hipotez zastosowano test Shapiro-Wilka, analizę wariancji z testem NIR do porównań post-hoc, współczynnik korelacji rang

Spearmana. Założono poziom istotności $\alpha=0,05$. Za istotne statystycznie uznawano wyniki gdy prawdopodobieństwo testowe p spełniało nierówność $p<0,05$.

Wyniki. Różnice istotne statystycznie wyników między grupą badaną a kontrolną dotyczyły prób szybkości ruchów kończyny górnej, gibkości tułowia, skoczności, siły ręki, siły tułowia i siły funkcjonalnej. Osoby badane zdecydowanie rzadziej podejmowały systematyczne aktywności fizyczne niż ich rówieśnicy nie leczeni z powodu choroby nowotworowej. Co dziesiąte dziecko, które było leczone z powodu białaczki, nie podejmowało czynności fizycznej trwającej minimum 60 minut, a niemal 70% badanych deklarowało podjęcie aktywności fizycznej zaledwie 1-2 bądź 3-4 razy w tygodniu. Dzieci leczone z powodu chorób nowotworowych rzadziej spędzały czas przed ekranem telewizora czy komputera w porównaniu do swoich rówieśników.

Wnioski.

1. U dzieci leczonych z powodu białaczki stwierdzono istotne obniżenie siły, szybkości oraz gibkości w porównaniu z rówieśnikami nie leczonymi z powodu choroby nowotworowej.
2. Dzieci leczone z powodu białaczki zdecydowanie rzadziej niż ich rówieśnicy podejmowały systematyczne aktywności fizyczne. Ponadto czas przeznaczony na aktywności u dziewcząt leczonych był krótszy w porównaniu do chłopców oraz do grupy kontrolnej.
3. Nie zaobserwowano związku między aktywnością i sprawnością fizyczną dzieci leczonych z powodu białaczki.
4. U chłopców zaobserwowano zależność wyników od wieku w przypadku próby szybkości ruchów kończyny górnej oraz próby siły ręki, natomiast u dziewcząt zależności te nie wystąpiły.
5. Nie zaobserwowano związku między wynikami prób sprawnościowych a czasem od zakończenia leczenia.